

Sundhedsstyrelsen
Enhed for Uddannelse
Islands Brygge 67
2300 København S

REGION HOVEDSTADEN
REGION SJÆLLAND

REGION HOVEDSTADEN
C HRU, SEKTION 3.5
C/O GENTOFTE HOSPITAL
GENTOFTE HOSPITALSVEJ 10B
DK-2900 HELLERUP
TLF.: 38 66 99 30
E-MAIL: LAEGEUDDANNELSEN@REGIONH.DK
WWW.LAEGEUDDANNELSEN.DK

SAGSBEH.: Lise Møller SAGSNR.: 22049332-96
DIREKTE/TLF.: 38 66 99 31 ARKIV NR.: 02.04.04
E-MAIL: Lise.m@regionh.dk DERES J. NR./REF.: DATO: 11.01.2023

Høring i forbindelse med dimensionering af speciallægeuddannelsen 2024-2028

Sundhedsstyrelsen har den 1. september 2022 fremsendt overordnet høringsmateriale i forbindelse med dimensionering af speciallægeuddannelsen 2024-2028.

Høringsmaterialet er sendt til hospitals- og sygehusdirektionerne inkl. psykiatrien i begge regioner, relevante administrative enheder og samtlige sundhedsfaglige råd i begge regioner samt de af Videreuddannelsesregion Øst nedsatte specialespecifikke uddannelsesråd.

Videreuddannelsesregion Øst takker for at være høringspart.

Overordnede bemærkninger

Begge regioner ønsker et sammenhængende sundhedsvæsen, der er let tilgængeligt for alle uanset bopæl, og som giver adgang til sundhedsydelser af høj kvalitet.

Begge regioner ønsker en styringsmodel og kriterier, der giver mulighed for øget fleksibilitet og som desuden kan adressere regionale rekrutteringsudfordringer.

Begge regioner har i forhold til øvrige regioner en høj andel af speciallæger over 60 år. Faktisk er mere end en tredjedel af speciallægerne mellem 60 og 74 år, dog med store forskelle mellem specialerne. Den skæve aldersfordeling udfordres tillige af overenskomstens mulighed for vagtfritagelse efter lægen er fyldt 62 år, en øget interesse for kortere arbejdstid samt et stigende antal speciallæger beskæftiget helt eller delvist med ikke-kliniske opgaver.

Region Sjælland er desuden udfordret af en betydelig generel mangel på speciallæger, hvorimod speciallægemanglen i Region Hovedstaden på nuværende tidspunkt er koncentreret indenfor specialerne B&U Psykiatri, Psykiatri, Radiologi, Patologisk Anatomi, Klinisk Biokemi, Neurologi, Oftalmologi, Ortopædisk Kirurgi samt Urologi. Etablering af et nyt Mor-Barn Center på Bispebjerg Hospital i Region Hovedstaden forventes at forstærke speciallægemanglen i begge regioner inden for Gynækologi & Obstetrik, Pædiatri og Anæstesiologi.

Anbefalinger for dimensionering 2024-2028

- Udviklingen i opslåede og besatte stillinger skal følges tæt. Såfremt der viser sig grundlag for det bør der foretages justeringer i dimensioneringen. Der er således allerede i dag specialer der ser behov for en øgning.
- Set i lyset af de geografiske uligheder i adgang til sundhed, ubesatte hoveduddannelsesstillinger og rekrutteringsudfordringer fastholdes den nuværende samlede dimensioneringsramme på i alt 1.090 hoveduddannelsesforløb indtil videre i den nye dimensioneringsplan.
- Rammen for introduktionsstillinger øges i de specialer, der har udfordringer med rekruttering til hoveduddannelsen.
- Antallet af flexforløb fastholdes på 100 i den kommende dimensioneringsperiode. For at sikre den ønskede fleksibilitet og for at imødekomme særlige regionale rekrutteringsudfordringer skal ordningen forvaltes af den enkelte videreuddannelsesregion efter gældende retningslinjer.
- Den øgede dimensionering af specialet almen medicin fastholdes (350 hoveduddannelsesforløb), og der tages særligt hensyn til rekrutteringsudfordrede områder i fordelingen af hoveduddannelsesforløb
- Der skal sættes øget fokus på de væsentlige udfordringer og økonomiske konsekvenser, regionerne oplever som følge af et forøget antal uddannelsesstillinger og et deraf følgende øget behov for uddannelsesgivere både på sygehusene/hospitalerne, i psykiatrien og i praksissektoren
- Sundhedsstyrelsen opgør opslåede og besatte hoveduddannelsesforløb på driftsregionsniveau
- Som forsøgsordning anbefales, at der etableres en særskilt pulje på op til 5 hoveduddannelsesforløb årligt til brug for etablering af hoveduddannelsesforløb i samarbejde med Færøerne.

Øvrige anbefalinger for dimensionering

Begge regioner forventer ændringer i såvel sundhedsvæsenets organisering og tilbud de kommende år. Herudover vil der ske ændringer i demografien. Det stiller krav til endnu større fleksibilitet og til hurtigere tilpasning i dimensioneringen. Det anbefales derfor, at der, set i lyset af ønsket om et sammenhængende sundhedsvæsen af høj kvalitet for alle borgere, foretages en vurdering og evt. justering af det enkelte universitets optag af medicinstuderende, ligesom der bør sikres mest mulig og gerne regionalt forankret fleksibilitet i den lægelige videreuddannelse, både når det gælder antallet af udbudte forløb og i forhold til selve regelsættet og rammerne.

Derudover skal det sikres, at der er fokus på og overensstemmelse mellem de økonomiske og kapacitetsmæssige konsekvenser af de senere års øgede tilgang til den lægelige, herunder udvidelser i dimensioneringen. Kun på den måde kan driftsregionerne løfte den samlede og fælles uddannelsesforpligtelse.

Svar på de fire stillede spørgsmål er indsat nedenfor.

*Hvorledes opfattes den nuværende balance mellem udbuddet og efterspørgslen på speciallæger?
Er der forskel på regionsniveau?*

I begge regioner efterspørges flere speciallæger, end der udbydes. Særligt i specialerne Radiologi, Patologisk Anatomi, Neurologi samt Psykiatri er der stor ubalance mellem udbud og efterspørgsel.

Begge regioner udfordres af den demografiske udvikling, Region Hovedstaden udfordres af befolkningstilvæksten og for Region Sjælland er også rekrutteringsudfordringer væsentlige, hvor særligt de sydvestlige dele af regionen er udfordret. Manglen på speciallæger har stor betydning for Region Sjællands mulighed for at kunne uddanne og fastholde kommende speciallæger og for at kunne tilbyde regionens borgere behandling af høj faglig kvalitet. I den nyligt indgående strategiske samarbejdsaftale mellem Region Sjælland og Region Hovedstaden, er der taget skridt til at etablere flere uddannelsesforløb inden for den udmeldte dimensioneringsramme.

Er der særlige regionale forskelle i efterspørgslen og udbuddet, som den kommende dimensioneringsplan skal tage højde for?

Region Sjælland har større udfordringer i forhold til både efterspørgsel og rekruttering af speciallæger end Region Hovedstaden. Desuden har Region Sjælland markant højere sygelighed inden for KOL, hjerte-kar sygdomme, diabetes, kræft samt andre livsstilssygdomme. Begge regioner er desuden udfordret af, at speciallægerne er ældre end i de øvrige regioner. Den samlede andel af speciallæger på 60 år eller ældre er hhv. 34 og 35%. I visse specialer er andelen 50%.

Som følge af gentagne udvidelser i dimensioneringen af medicinstudiet og dermed flere færdiguddannede kandidater, forventes antallet af læger, der er klar til at starte en hoveduddannelse alt andet lige at stige i løbet af den kommende dimensioneringsperiode.

En særlig udfordring er, at Region Hovedstaden har besluttet at etablere endnu et Mor-Barn Center. Dette betyder etablering af både en Gynækologisk-Obstetrisk afdeling samt en Børneafdeling. Begge disse afdelinger skal bemandedes, ligesom den lokale Anæstesiafdeling skal oprustes. En øget efterspørgsel på såvel speciallæger som uddannelseslæger må forventes at påvirke særligt Region Sjælland negativt.

Vurderes udviklingen i efterspørgslen af speciallæger de kommende år at være større eller mindre end det forventede udbud, jf. hovedscenariet Figur 10? Med hvilken begrundelse?

Efterspørgslen efter speciallæger samlet set har været stigende gennem de sidste mange år. Der er intet der tyder på, at dette vil ændre sig i den kommende dimensioneringsperiode. Det er dog ikke muligt at sige noget om stigningstakten og i alt og inden for de enkelte specialer.

Hvilke faktorer forventes at kunne få indflydelse på behovet for speciallæger?

Nedenstående faktorer kan medvirke til at ændre efterspørgslen i begge retninger:

- Generel befolkningstilvækst
- Den demografiske udvikling med en stigende andel af ældre, og deraf flere patienter med multisygdomme, kroniske sygdomme, demens og funktionelle lidelser
- En øget patienttilgang som følge af særlige fokusområder, ventetidsgarantier og tidlig opsporing af sygdomme
- Øget specialisering og behandlingsmuligheder, herunder øget kompleksitet af behandlingerne
- Øget centralisering som følge af omlægning og samling af funktioner
- Efterspørgsel på hurtig behandling af speciallæge og nye behandlinger
- Den teknologiske udvikling, herunder e-hospitaler og muligheder for at varetage egenkontroller
- Etablering af ”nær-hospitaler” og kontrol tættere på patienternes bopæl
- Ændrede/øgede ansvarsområder for almen praksis
- Sundhedsstyrelsens anbefalinger om øget tilstedeværelse døgnet rundt af en række specialer

- Øget ønske om deltidsansættelser blandt de uddannelsessøgende læger og speciallæger
- Øget afgang som følge af pensionering

Afsluttende kommentarer

Generelt anbefales det, at dimensioneringen bliver langt mere dynamisk og fleksibel, samt at den enkelte videreuddannelsesregion får et større råderum. Årsagen til denne anbefaling er, at såvel demografi, teknologi som politiske beslutninger medfører krav til hurtig omstilling i sundhedsvæsenet.

I bestræbelserne på at skabe bedre balance mellem efterspørgsel og udbud af speciallæger bør strukturelle faktorer afdækkes og følges nationalt, herunder konsekvenserne af nye behandlingsmetoder og ændret organisering i sundhedsvæsenet. Herudover bør det løbende vurderes, i hvilken grad stigningen i antallet af såvel læger under uddannelse som studerende har betydning for den samlede uddannelseskapacitet og ikke mindst uddannelseskvalitet. Sidst men ikke mindst bør det løbende vurderes, om det antal læger der uddannes, er det korrekte, samt om fordelingen mellem universiteterne er den rigtige. Dette skal også ses i lyset af, at Danmark er blandt de lande, der uddanner flest læger set i forhold til befolkningens størrelse.

Slutteligt skal det bemærkes, at begge regioner forventer, at den nyligt indgåede strategiske samarbejdsaftale mellem Region Sjælland og Region Hovedstaden også vil få stor betydning for fordeling og udnyttelse af uddannelseskapaciteten i Videreuddannelsesregion Øst og dermed også lægedækning i de lægedækningstruede områder.

På vegne af Videreuddannelsesregion Øst

Med venlig hilsen

Lise Møller
Sekretariatschef
lise.moeller@regionh.dk